

Анотація

Волошкевич Г. А. Військово-окружні суди українських губерній у системі військової юстиції Російської імперії (друга половина XIX – початок XX ст.) – Стаття.

Метою статті є аналіз місця та ролі військово-окружних судів українських губерній у системі військової юстиції Російської імперії, визначивши їх склад, порядок утворення, функціональне призначення.

Методологічною основою роботи стало використання загальнонауковими методами, у тому числі й тими, що переважно використовуються в історико-правових дослідженнях. Серед них важливе місце посідають історичний та логіко-теоретичний методи, які постають в органічній єдності. Щодо спеціально-наукових методів, основне застосування знайшов формально-юридичний метод, завдяки якому було проаналізовано правовий статус військово-окружних судів у відповідності до діючих нормативно-правових актів.

Наукова новизна дослідження зумовлена тим, що стаття є сучасним науковим дослідженням, у якому визначено та охарактеризовано особливості становлення та функціонування військово-окружних судів на регіональному рівні – українських губерніях, що входили до складу Російської імперії.

У запропонованій статті розглядаються проблемні питання місця та ролі військово-окружних судів у системі військової юстиції Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст. Встановлено основні причини створення військово-окружних судів в якості окремої ланки у системі військової юстиції. Розглянуто та визначено перелік осіб, що входили до складу військово-окружних судів, встановлено основні нормативні вимоги, які висувалися до кандидатів на заміщення вакантної посади у суді, проаналізовано ступінь підготовки суддів до виконання покладених на них завдань. Визначені основні категорії справ, що знаходилися у юрисдикції військово-окружних судів, а також встановлено особливість процедури розгляду справ у зазначеній категорії судів. Зроблено висновок, що у військово-окружних судах обвинувачені мали значно меншу правову захищеність у порівнянні з загальними цивільними судами: інститут присяжних засідателів був фактично відсутній, а адвокатура перебувала у залежності від представників держави та військового командування.

Ключові слова: військова юстиція, військовий суд, військово-окружні суди, Військово-судовий статут, судді.

Summary

Voloshkevych H. A. Military district courts of Ukrainian governorates in the military justice system of the Russian empire (later half of 19th – early 20th century). – Article.

The purpose of the article is to analyze the place and role of military district courts of Ukrainian governorates in the system of military justice of the Russian Empire, determining the court composition, procedure for their formation, and functional purpose.

The methodological basis of the work is the use of general scientific methods, including the ones used specially in historical and legal research. Among them, combination of historical and logical-theoretical methods take an important place.

As for special scientific methods, legalistic method was applied to analyze the legal status of military district court in accordance with applicable legal acts.

The scientific novelty of the study is stipulated by the fact that the article is a modern scientific study in which the peculiarities of the creating and functioning of military district court at the regional level (Ukrainian governorates which were apart of the Russian Empire) are defined and characterized.

The article examines problematic issues of the place and role of military district courts in the system of military justice of the Russian Empire in the latter half of 19th – early 20th centuries. The main reasons for the military district courts creation as a separate unit in the military justice system are defined. The list of members of the military district courts is examined, the main regulatory requirements for candidates to cover the court vacancies are determined, the level of judges' training to perform the assigned tasks is analyzed.

The main categories of cases under the military district court jurisdiction as well as the peculiarity of the procedure for hearing cases were determined. It was found out that the accused had much less legal protection in military district courts compared to general civil courts: the institute of jurors was virtually absent, and defense lawyers were dependent on the state representatives and the military command.

Key words: military justice, military court, military district courts, Military Court Statute, judges.